

Protokoll fört vid enskild föredragning

Infrastrukturavdelningen
Allmänna byrån, I1

Beslutande	Föredragande	Justerat
Minister Wille Valve	PBL-ingenjör Peter Mattsson	Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.	Beslut
-----------------	--------

Nr 65

Detaljplaneändring vid Bengtsböle industriområde i
Lemland
ÅLR 2018/8785

Landskapsregering beslöt att lämna utlåtande i enlighet med **bilaga 1 I118E44**.

Nr 66

Utlåtande om utkastet till stadsplan och ändring av
stadsplanen för stadsdelen Nyängen, del av hamnområdet
6L och del av hamnområdet 6L1, stadsdelen Storängen del
av hamnområdet 3L1 samt Öfvernäs by, del av lägenheten
Rnr 2:2 (stplnr 1100) Österhamn
ÅLR 2018/8718
446 I1

Beslut

Landskapsregeringen har granskat utkastet till stadsplan.
Landskapsregeringen har inte några övriga synpunkter i ärendet och
beslutar med stöd av 11 och 30 §§ plan- och bygglag (2008:102) för
landskapet Åland att hänvisa till vägnätsbyråns utlåtande, **bilaga 2 I118E44**.

Motivering

Landskapsregeringen kan ge rekommendationer eller fatta beslut i
kommunernas markanvändning när det gäller trafiknät och hamnar.
Utlåtanden har begärts av vägnätsbyrån, miljöbyrån och kulturbyrån,
varav endast vägnätsbyrån lämnat in synpunkter inom utsatt tid.

Bakgrund

Enligt 30 § plan- och bygglag (2008:102) för landskapet Åland ska
landskapsregeringen höras då en plan utarbetas, om det är ändamålsenligt
med tanke på planens syfte. Mariehamns stad har begärt utlåtande över
utkastet till stadsplan och ändring av stadsplanen för stadsdelen Nyängen,
del av hamnområdet 6L och del av hamnområdet 6L1, stadsdelen
Storängen del av hamnområdet 3L1 samt Öfvernäs by, del av lägenheten
Rnr 2:2 (stplnr 1100) Österhamn.

Byggnads- och miljönämnden
i Lemland och Lumparland
Kommunrundan 7
22610 LEMLAND

Hänvisning

Kontaktperson
Peter Mattsson

Ärende
**DETALJPLANEÄNDRING VID BENGTSBÖLE
INDUSTRIOMRÅDE I LEMLANDS KOMMUN**

Ålands landskapsregering konstaterar att Lemlands kommun uppgör detaljplan över ett tilläggsområde i anslutning till det tidigare detaljplaneområdet invid Bengtsböle industriområde. Nuvarande detaljplan kommer att utökas norrut och österut genom att 9 byggplatser, vägområde och parkområde tillkommer. Dessa utgör tillsammans 5,6 ha.

Närområdet och det nya detaljplaneområdet består av skogsbruksmark som ligger i nära anslutning till redan tidigare konstaterade gamla rösgravfält.

Av inkomna handlingar framgår inte hur dagvattenhanteringen kommer att lösas, men av höjdförhållandena kan man anta att områdets dagvatten kommer att avledas österut, in i ett nackdike för Rörstorpsmossen, vidare genom skogsmark in över odlad mark och så småningom ut i Kåvik eller Lumparns södra del. Inom sträckningen finns diken med erosionskänslig jordmån.

Utlåtande

Landskapsregeringen förutsätter att en inventering utförs över området och dess omedelbara närhet, och att en sammanställning av materialet görs. Resultatet av inventeringen presenteras för landskapsregeringen och Lemlands kommun.

Landskapsregeringen konstaterar att ett merflöde kommer att uppstå på grund av tätgjorda ytor inom området, vilket kan förorsaka översvämningar och därmed skada på fastigheter på sträckningen ner mot Lumparn. Enligt vattenlag (1996:61) för landskapet Åland är det kommunen som detaljplaneägare som i första hand ansvarar för skada uppkommen av ett merflöde från ett detaljplaneområde.

Tillämpade lagrum

1 och 13 §§ landskapslag (1999:55) om ändring av landskapslagen om fornminnen

26, 27 och 30 §§ Plan och bygglag (2008:102) för landskapet Åland

5 och 7 §§ Plan- och byggförordning (2008:107) för landskapet Åland

3 kap 14 § Vattenlag (1996:61) för landskapet Åland

Minister

Wille Valve

PBL-ingenjör

Peter Mattsson

BILAGA

Kulturbyråns utlåtande nr 117 U3, 26.10.2018

PBL-ingenjör Peter Mattsson
Infrastrukturavdelningen,
Allmänna byrån
Härst.

Hänvisning
ÅLR 2018/8785

Kontaktperson
Enhetschef Mikko Helminen

Ärende
**DETALJPLANEÄNDRING VID BENGTSBÖLE
INDUSTRIOMRÅDE I LEMLANDS KOMMUN**

Ärende

Lemlands kommun har den 18.10.2018 lämnat in till Ålands landskapsregering kallelse till samråd angående detaljplaneändring vid Bengtsböle industriområde samt tillhandahållit en kopia av den nya detaljplanen. Ålands landskapsregerings infrastrukturavdelning har den 19.10.2018 begärt Kulturbyråns synpunkter över sådant som bör beaktas vid framtagande detaljplanen.

För Kulturbyråns del berör begäran om enligt lag fredade fasta fornlämningar och byggnader samt skyddsvärda kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer.

Yttrande

Kulturbyrån konstaterar att ändring av detaljplanen berör fastigheterna 1:19 och 1:42 i Bengtsböle by. Genom detaljplaneändringen bildas nya kvartersområden för industri- och lagerbyggnader (kvarter 6 och 7) samt ändringar i gatu- och parkområden. Ändringen innebär att områdets areal utökas till ca 5,6 hektar samt ungefär 100–150 mot norr, nordost och ost om exploateringsområdets befintliga omfattning.

Kulturbyrån bedömer det nödvändigt för att skapa lämpligt kunskapsunderlag vid kommande planering att de berörda ytorna inom planområdet genomgås av en arkeologisk inventering.

Inventeringen och sammanställningen av uppgifter kan utföras av Kulturbyrån. Lemlands kommun ska i god tid kontakta Kulturbyrån för att lägga fram en tidsplan för detta arbete så att fortsatta arbete med detaljplaneändringen kan fortgå.

Kulturbyrån konstaterar, att kommande ändring av delgeneralplanen ska följa de för planläggningen enligt 26 § i Plan- och bygglagen (2008:102)

för landskapet Åland stadgade kraven på värnandet av kulturvärden, den bebyggda miljön och landskapet samt en hållbar utveckling.

Motivering

Kulturbyrån konstaterar att den arkeologiska undersökningsverksamheten regleras i Landskapslagen (1965:65) om fornminnen.

Detaljplaneändringen föranleds av offentligt rättsligt samfunds initiativ och gäller ändring av markanvändning. Enligt 13 § i Landskapslagen (1999:55) om fornminnen skall kommunen vid planläggning i god tid utreda om någon fast fornlämning kan komma att beröras.

I den omedelbara närheten till det aktuella detaljplaneområdet samt i direkt anslutning till dess nya kvartersområden inom fastigheten 1:42 finns två stycken tidigare kända fasta fornlämningar, som är fredade från alla ingrepp enligt 1 § i Landskapslagen (1999:55) om fornminnen. Dessa objekt utgörs av ett rösegravfält Le 1.9 och ett stenröse Le 1.10 från äldre järnålder. I samband med en arkeologisk besiktning år 2017 påträffades ett flertal tidigare ej kända gravrösen strax nordost och öster om skogsskiftet 1:42 samt inom fastigheterna 2:27 och 1:34 i Bistorp by. Dessa lämningar ligger i en direkt motsvarande terräng som lämningarna Le 1.9 och Le 1.10, vilket ökar sannolikheten att liknande tidigare ej kända lämningar kan påträffas även inom den aktuella fastigheten 1:42 i Bengtsböle.

Kulturbyrån konstaterar att upprättandet av en detaljplan föranleds av offentligt rättsligt samfunds initiativ och gäller ändring av markanvändning. Enligt 13 § i Landskapslagen (1999:55) om fornminnen skall kommunen vid planläggning i god tid utreda om någon fast fornlämning kan komma att beröras.

Uppgifterna över dessa lämningars omfattning baseras på markering i karta enligt skala 1:20 000, vilket fyller inte kraven för utformning av detaljplan över området. Detaljplaneområdet har inte vid tidigare beredning genomgått av en arkeologisk utredning, vilket medför att de berörda tidigare kända lämningarna har inte heller berörts vid en arkeologisk utredning och är därmed nödvändiga att dokumenteras inför framtagandet av detaljplan över området.

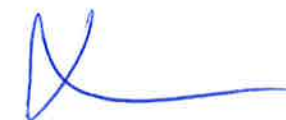
Tillämpade lagrum

1 och 13 §§ Landskapslag (1999:55) om fornminnen

26 och 27 §§ Plan- och bygglag (2008:102) för landskapet Åland

5 och 7 §§ Plan- och byggförordning (2008:107) för landskapet Åland

Byråchef

Viveka Löndahl

Enhetschef

Mikko Helminen

Dokumentnamn Nr Sidnr
UTLÅTANDE 436 I1 1 (3)

Datum
9.11.2018

Dnr

ÅLANDS LANDSKAPSREGERING

13. 11. 2018

PBL-ingenjör Peter Mattsson
Infrastrukturavdelningen
Allmänna byrån
Härst.

Hänvisning
Er begäran 22.10.2018

Kontaktperson
Elin Lindfors

Ärende
BEGÄRAN OM UTLÅTANDE ÅLR 2018/8718

Vägnätsbyrån vid Ålands landskapsregerings Infrastrukturavdelning har tagit del av ”Begäran om utlåtande över utkastet till stadsplan och ändring av stadsplanen för stadsdelen Nyängen, del av hamnområdet 6L och del av hamnområdet 6L1 stadsdelen Storängen del av hamnområdet 3L1 samt Öfvernäs by, del av lägenheten Rnr 2:2 (stplnr 1100) (Österhamn)”.

Ålands landskapsregering är väghållare för landsvägar och bygdevägar enligt 20 § landskapslag (1957:23) om allmänna vägar i landskapet Åland, nedan lagen om allmänna vägar och är således även väghållare för den aktuella vägen, landsväg nr 20, Österleden som berörs stadsplanen. Österleden utgör en del av fastighet 478-408-2-2 som tillhör Mariehamns stad och vägen har inte brutits ut genom en lantmäteriförrättning.

Österleden är landskapets mest trafikerade väg. Vid en trafikmätning som utfördes mellan 2 och 9 oktober 2018 uppmättes årsdygnstrafiken i båda riktningarna på Österleden till 11 171 fordon/dygn i höjd med Mariebad och 6966 fordon/dygn i höjd med Nygatan. Vid en trafikmätning som utfördes mellan 30 maj och 6 juni 2017 uppmättes årsdygnstrafiken i båda riktningarna på Österleden till 13 213 fordon/dygn i höjd med Nygatan. Jämförelsevis kan konstateras att trafikflödet är högre under försommaren än under hösten. Under turistsäsong är trafikflödet högre.

Ansvar och förväntade effekter

Ålands landskapsregering är väghållare för Österleden, vilket innebär att Ålands landskapsregering är ansvarig för vägens underhåll, trafiksäkerhet och att vägen är framkomlig för alla typer av fordon som är tillåtna att trafikera allmän väg. Hänsyn ska även tas till eventuella specialtransporter med höjd eller bredd som överstiger de normalt förekommande i vägnätet. Ansvaret för konsekvenser för vägen som orsakas av exploateringen av strandlinjen öster om vägen bedöms däremot ligga hos den part som låter exploatera området, dvs. Mariehamns stad.

Mariehamns stad har under de senaste åren vidtagit flera trafiksäkerhetshöjandeåtgärder i staden, däribland ombyggnationen av Ålandsvägen. Ombyggnationen med upphöjda övergångställen, kullerstensbeläggning och avsmalnade refuger har inte överraskande påverkat framkomligheten för bl.a. de tunga transporterna och trafikanter väljer Österleden i större utsträckning än tidigare för att färdas genom Mariehamn i nordsydlig riktning.

Vägnätsbyrån konstaterar att det är att förvänta att utvecklingen av Österhamn kommer att medföra att fler personer än tidigare besöker Österhamn och att andelen gång- och cykeltrafikanter som passerar Österleden kommer att öka. Den förväntade ökningen kommer huvudsakligen ske sommartid då också trafikflödet längs Österleden är som störst och behovet av en fungerade genomfartsled är som mest påtaglig.

Synpunkter på planen

För att Vägnätsbyrån ska kunna ta ställning till stadsplanens effekter och påverkan är det nödvändigt att känna till om Mariehamns stad planerar ytterligare exploatering söder om eller norr om det aktuella området som definieras i planen.

Vägnätsbyrån konstaterar att en anslutning till en av de befintliga parkeringsplatserna kommer att försvinna i samband med förverkligande av planen vilket Vägnätsbyrån anser att är positivt ur trafiksäkerhetssynpunkt.

Med hänsyn till det nära avståndet till Österleden bör behovet av fysisk avgränsning eller staket mellan den planerade aktivitetsparken och Österleden undersökas. Gällande eventuella trädplanteringar längs med Österleden ska de utföras så att trafiksäkerheten beaktas.

Vägnätsbyrån konstaterar att de bilagda referensprojekten huvudsakligen är belägna inom relativt stillsamma och avkopplande park- och naturmiljöer och att sådana miljöer kan vara svåra att uppbringa invid landskapets mest trafikerade väg.

Enligt utkastet till stadsplan framgår att Österledens vägbredd är tillräckligt för en planerad rondell vid Styrmansgatans korsning. Vägnätsbyrån ifrågasätter behovet av en rondell på platsen samt framhåller att ytterligare utredningar krävs för att kunna avgöra om en rondell som är anpassad för trafikmängderna och tunga transporter verkligen ryms inom Österledens vägbredd.

Sammanfattning

Österleden utgör den viktigaste genomfartsleden genom Mariehamn i nordsydligriktning varvid framkomligheten på vägen måste prioriteras året om. Särskilt viktig är Österleden för trafiken till och från Västra hamnen och södra Mariehamn, vilket även inkluderar en större andel tung trafik. En förväntad ökning av boende i Nåtö- och Järsöområdet och ombyggnationen av Ålandsvägen stärker ytterligare Österledens betydelse som genomfartsled. Den planerade exploateringen av Österhamn kommer med stor sannolikhet att innebära att andelen gång- och cykeltrafikanter som passerar Österleden kommer att öka.

Vägnätsbyrån anser att Mariehamns stad i egenskap av exploatör av Österhamn och ansvarig för ombyggnationen av bl.a. Ålandsvägen i dagsläget inte beaktar behovet av fungerande genomfartsleder genom Mariehamn i tillräcklig omfattning.

Mariehamns stad bör därför påvisa vilken effekt som den planerade exploateringen av Österhamn kommer att innebära för framkomligheten på Österleden. Mariehamns stad bör även påvisa hur de aktivt arbetar för att säkerställa framkomligheten för alla typer av transporter på huvudlederna i staden och hur planerade åtgärder kan komma att påverka trafikintensiteten på landskapets vägar i framtiden.

Elin Lindfors
Trafikingenjör

Björn Ekblom
Vägingenjör